

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI
AKTIESELSKAP

BERETNING FOR
30TE DRIFTSÅR 1945-46

30TE ÅRSBERETNING

FRA

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI
AKTIESELSKAP

DRIFTSÅRET 1. JULI 1945—30. JUNI 1946

OSLO
EMIL MOESTUE A/S BOKTRYKKERI

REPRESENTANTSKAPET 1945-46.

ORDFØRER: Bankier Viktor Plahte.

VICEORDFØRER: H.r.advokat Kristen Nygaard.

Doktor Cato Aall.
Dispasjør Henrik Ameln.
Direktør Fr. H. Behrens.
Direktør Joh. Danielsen.
Doktor Staal Eggen.
Skipsreder Johan Horn.
Skipsreder A. F. Klaveness.
Kaptein Halvor Kopsland.
H.r.advokat Carl Lundh.
H.r.advokat Kristen Nygaard.
Bankier Viktor Plahte.
Kjøpmann Edv. Riisøen.

SUPPLEANTER:

Kaptein Herman Schultz.
H.r.advokat J. Waage.
H.r.advokat Gunnar Greve.
Direktør Christian Anker.

STYRET 1945-46.

FORMANN: Skipsreder Hilmar Reksten.

VICEFORMANN: Direktør Erik Anker.

Direktør Erik Anker.
Byråsjef S. K. Høegh-Omdal.
Skipsreder Kr. Jebsen jr.
Skipsreder Hilmar Reksten.
Skipsreder Lars Meling.

SUPPLEANTER:

Skipsreder Rolf Westfal-Larsen.
H.r.advokat Jens P. Heyerdahl.
Skipsreder Kjell Bruusgaard.

ADM. DIREKTØR

Bergingeniør Trygve Brodtkorb
fra ^{16/7} 46.

MERKANTIL DIREKTØR

Halfdan Jacobsen.

Styrets beretning for driftsåret

1. juli 1945—30. juni 1946.

Herved fremlegges årsberetning for driftsåret 1. juli 1945 til 30. juni 1946 tillikemed revidert regnskap pr. 30. juni 1946.

NYANLEGG. Arbeidet med å gjenoppbygge de ødelagte anlegg, som ble påbegynt i fjor høst, må i betraktning av de store vanskeligheter sies å ha gått tilfredsstillende.

Foruten gjenoppførelse av kaier, taugbaner, kraftstasjoner etc. og det store lagrings- og lasteanlegg på Hotelnesset er det hittil oppført boliger tilstrekkelig for underbringelse av kommende vinters belegg.

I Longyearbyen (med Sverdrupbyen) vil det nå overvintre 644 personer, hvorav 34 kvinner og barn og i Sveagruben 215, hvorav 18 kvinner og barn, tilsammen 859.

Vinteren 1945—46 har antallet vært:

Longyearbyen 276, Sveagruben 68, tilsammen 344 personer.

GRUBEDRIFTEN.

- a) *Longyearbyen.* Etter at kraftstasjonen var kommet i gang i november 1945 ble driften igangsatt i *Grube I*. Inntil driftsårets utgang 30. juni 1946 har produksjonen utgjort: 18 908 tonn. Den har steget jevnt og er nå kommet opp i ca. 12 000 tonn pr. måned.

Vi regner heretter med en produksjon av ca. 150 000 tonn årlig i denne grube.

Forberedelser til igangsettelse av *Grube II* har pågått en tid og man håper å komme i gang med kullproduksjon i løpet av februar 1947.

Den beregnede årsproduksjon i denne grube anslåes til ca. 250 000 tonn forutsatt at det lykkes å få ansatt tilstrekkelig antall øvede arbeidere.

Det har nå lyktes å avskjære brannen i hovedfløtsen, og det gjenstår å avskjære brannen i øvre fløts.

- b) *Sveagruben.* Her har det hittil bare vært oppfaring av gruben. Full drift for en beregnet produksjon av 100 à 150 000 tonn årlig beregnes å komme i gang i løpet av mars—april 1947.

Programmet for arbeidet så vel i Longyearbyen som i Sveagruben ble sterkt forrykket på grunn av at «Kong Dag» med 100 arbeidere og viktige forsyninger, bl. a. maskineri for Sveagruben, returnerte til Norge i november i fjor etter at båten var kommet oppunder Spitsbergen. Produksjonen i Grube I og oppfaringen i Sveagruben har også i sommermånedene vært hemmet av mangel på øvede folk.

SKIPNING OG ISFORHOLD. I likhet med i fjor høst fikk vi også i vår leid «Aasen-fjord» (bergnings- og slepedamper med isforsterkning), som gikk fra Harstad 10. mai. En lastebåt med varer og folk ble sendt oppover med avgang fra Harstad 12. mai. Isforholdene

var stort sett gunstige, men før båtene kom fram drev det inn i Isfjorden stor is som i Adventbukten frøs sammen til et fast belte, og dette kunne «Aasenfjord» ikke forsere. Båtene kom derfor ikke inn til kaien i Longyearbyen før 23. mai.

«Aasenfjord» klarte å komme inn til Sveagruben 7. juli, hvilket for øvrig er noenlunde normal tid for åpning av farvannet her.

Følgende meddelelser er tilføyet etter at styrets beretning var godkjent av representantskapet 3. desember 1946:

Siste båt med kullast, D/S «Vilma» gikk fra Longyearbyen 5. desember, hvilket er den seneste avgang vi har hatt. I fjor gikk siste lastebåt 29. november, som da var rekord.

Det totale skipningskvantum i sesongen har utgjort 43 083 tonn inkl. bunkers (hvorav 3 500 tonn fra Sveagruben). Det var tilstrekkelig kull på lager og fastsatt båter så totalkvantummet ville kommet opp i ca. 50 000 tonn, men på grunn av forskjellige maskin- og radioskader ble 3 båter forhindret fra å gå opp i slutten av sesongen.

I Sveagruben begynte is å legge seg ved kaien i begynnelsen av november og den 8. var det 6 tommer is på havnen, så en lastebåt som anløp der på vei til Longyearbyen måtte få bistand av en av marinens hvalbåter for å komme inn til kaien. 11. november var isykkelsen på havnen 8 tommer og medio november strakte isen seg til ca. 20 km. fra Sveagruben med isykkelse inntil 14 tommer.

Som en betryggelse ved den sene skipning leide vi igjen «Aasenfjord» som imidlertid på grunn av reparasjoner først kom avgårde fra Bergen 16. november. Den ankom til iskanten 25. november og brøt vei for D/S «Vilma» som skulle inn til Sveagruben med 300 tonn olje i fater, hvis forsendelse var blitt ca. 3 uker forsinket på grunn av en båts maskinskade. «Aasenfjord» klarte å få «Vilma» så langt som til 3 km. fra Sveagruben, hvor lasten ble losset ved iskanten.

I Isfjorden og Adventbukten var der medio november en del is som senere er gått opp. Den forårsaket ikke andre ulemper enn at en lastebåt på tur ut ble liggende fast i isen 2 dager inntil en hvalbåt kunne assistere den ut 17. november.

FINANSIELLE SPØRSMÅL. Som nevnt i fjorårets årsberetning hadde selskapets styre i London opptatt et lån hos staten i pund, dollars og svenske kroner stort 8 600 000 kroner for innkjøp i utlandet.

I august 1945 fikk selskapet med statens garanti et banklån på 7 000 000 kroner, som var oppbrukt i sommer.

Vi opptok allerede i februar i år med Handelsdepartementet spørsmålet om videre forskuttering inntil våre krav på krigsskadeerstatninger kunne oppgjøres, og foreslo at staten stilte garanti for et lån på 15 000 000 kroner til bestridelse av anleggs- og driftsutgifter fra 1. juli 1946 til 30. juni 1947.

Handelsdepartementet anbefalte i brev av 9. mars 1946 til Finansdepartementet at man imøtekom selskapets søknad ved å søke utvirket bemyndigelse fra Stortinget til å stille garanti på statens vegne for et lån på 15 000 000 kroner.

Imidlertid fant Finansdepartementet at det burde settes som betingelse for ytterligere statsstøtte at selskapet selv skaffet tilveie på annen måte en del av den nødvendige kapital og henstilte til selskapet å søke tegnet ny aksjekapital på minimum 3 000 000 kroner.

Styrets syn på dette spørsmål fremgår av St. prp. nr. 2. Tillegg nr. 2 av 5. juli 1946, hvori Handelsdepartementet opplyser at selskapet i skrivelse av 8. mai 1946 hadde uttalt: «. . . . at det ikke er ventelig at selskapets aksjonærer vil være rede til å investere midler i selskapet før man har fått oversikt over hvordan selskapets stilling er etter at myndighetene har tatt standpunkt til våre erstatningskrav».

I samme St. prp. uttalte Handelsdepartementet:

«Departementet ser under disse omstendigheter ingen annen utvei enn å søke utvirket Stortingets bemyndigelse til å yte selskapet et midlertidig lån til dekning av de nødvendige utgifter til man kan ta opp spørsmålet om investering av ny kapital i selskapet. Man antar etter samråd med selskapet at et beløp på 9 000 000 kroner vil strekke til til 1. oktober 1946».

I henhold til Stortings-beslutning av 9. juli 1946 ble regjeringen bemyndiget til å yte et lån på 9 000 000 kroner som vi har fått utbetalt. Styret arbeider med den videre finansiering.

SELSKAPETS ORGANISASJON. Direktør J. Lindholm, som ble ansatt i fjor sommer, døde i Longyearbyen 12. april 1946 av et akutt mågetilfelle.

Direktør Lindholm gikk med sin store energi og Spitsbergen-erfaring inn for den oppgave som ble betrodd ham, og det skyldes i første rekke ham og hans medarbeidere at gjenoppbygningsarbeidet tross alle vanskeligheter er kommet lenger enn vi i fjor våget å håpe på.

Styret ansatte i juli i år direktør ved A/S Skorovas Gruber, bergingeniør Trygve Brodtkorb som teknisk leder og administrerende direktør. Han tiltråtte straks og reiste like etter til Spitsbergen hvor han har oppholdt seg til ut i november måned.

London-kontorets regnskaper er medtatt i inneværende års regnskap, som også i år betraktes som foreløbig da det ennå vil ta noen tid før det kan bli mulig for kontoret på Spitsbergen å få grubekontorets regnskap for i år ferdig.

Oslo, i styret for STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI, Aktieselskap, den 27. november 1946.

Hilmar Reksten,
formann.

Erik Anker,
viseformann.

S. K. Høegh-Omdal.

Kr. Jebsen jr.

Foreløbig regnskap.

GEVINST- OG TAPSKONTO

Debet	Kredit
Produksjonskonto — differanse mellom de foreløbige årsoppgjør og grubekontorets driftsutgifter 1941/42 kr. 408 548,34 Avskrevet tap på debitorer på Spitsbergen... » 8 945,88 Avskrivninger kr. 55 651,57 —«— på Sveagruben . » 37 500,00 <hr style="width: 50%; margin-left: 0;"/> Kr. 510 645,79	Oppgjør for kullaster som ble dirigert til utlandet i 1940/41 kr. 438 793,56 Underskudd « 71 852,23 <hr style="width: 50%; margin-left: 0;"/> Kr. 510 645,79

Oslo, 30. juni 1946.
27. november

Hilmar Reksten,
formann.

Erik Anker,
viseformann.

S. K. Høegh-Omdal.

Kr. Jebsen jr.

Hans Svendsen,
hovedbokholder.

GENERALBALANSE

Debet	Kredit
Land- og gruberettigheter kr. 4 651 320,41 Tidligere avskrevet « 3 151 319,41 Bygninger, anlegg, materiell ... kr. 18 151 867,65 Tidligere avskrevet « 17 213 674,65 Årets avskrivning kr. 938 193,00 « 55 651,57 <hr style="width: 50%; margin-left: 0;"/> 882 541,43	Aksjekapital, opprinnelig kr. 9 600 000,00, nedskrevet til kr. 1 920 000,00 Reservefond « 400 032,11 Fond avsatt til formål vedrørende arbeidene « 50 356,21 Disposisjonsfond for almenntilrette formål på Spitsbergen « 12 478,01 Nyanskaffelsesfond « 1 465 052,25 <hr style="width: 50%; margin-left: 0;"/> 1 920 000,00 400 032,11 50 356,21 12 478,01 1 465 052,25

Sveagruben med bygninger, anlegg og materiell	kr. 1 000 000,00
Tidligere avskrevet	« 412 500,00
Arets avskrivning	« 550 000,00
Inventar	kr. 125 640,59
Tidligere avskrevet	« 125 637,59
Andel i andre selskaper	« 3,00
Innestående i banker	« 1 541,00
Debitorer	« 314 911,12
Remburser	« 1 870 520,83
Kassabeholdning	« 412 918,06
Materiell for nyanlegg og husbygging samt maskiner etc. lagret på Spitsbergen og i Norge	« 18 769,28
« 12 003 802,48	
<i>Overføres i ny regning:</i>	
Grubekontoret, arbeidslønn	kr. 2 142 527,82
Omkostningskonto, Oslo	« 328 072,70
—«— London og New York	« 516 158,58
Brannassurans	« 42 766,10
Transport av arbeidere og funksjonærsamt Harstad-kontorets drift	« 84 965,59
Skade- og sykeforsikring	« 46 453,37
Brannslukking ved Grube 2	« 9 285,58
Rentekonto	« 178 273,07
Fraktkonto	« 1 654 906,36
Gevinst- og tapskonto:	« 5 003 409,17
Tidligere underskudd	kr. 917 616,06
Årets —«—	« 71 852,23
« 989 468,29	
Kr. 23 547 885,66	

Oslo, 30. juni 1946.
Oslo, 27. november

Hilmar Reksten,
formann.
Erik Anker,
viseformann.

Revidert. Henviser til vår beretning av 30./11 46.
Karl Brende, Olaf Sæthren,
revisorer.

S. K. Høegh-Omdal.

Kr. Jebsen jr.

Hans Svendsen,
hovedbokholder.

Skattereguleringskonto	kr. 312 780,76
— årets ilignede skatter	« 30 123,42
Spitsbergenpenger i sirkulasjon	« 282 657,34
Pantegjeld	« 8 358,75
Akseptgjeld	« 3 286 000,00
Kreditorer:	« 117 135,50
Bankgjeld	kr. 6 905 903,09
Andre kreditorer	« 9 098 197,40
Utbytte, uhevet	« 16 004 100,49
« 1 715,00	

Kr. 23 547 885,66